

**Katedra Performatyki Uniwersytetu Jagiellońskiego
oraz Koło Naukowe Performatyki UJ**
zapraszają na naukową konferencję studencko-doktorancką
z warsztatami naukowo-badawczymi:

**Performatyka. Poza kanonem. Odsłona 4:
„Kolektywy i hybrydy – nowe wspólnoty między sztuką, nauką i innymi
praktykami poznawania”**

19-21 kwietnia 2023

Amerykański badacz kultury Brian Holmes napisał niegdyś, że „każdy ruch społeczny, każda zmiana w ramach geografii serca i rewolucja w zakresie równowagi zmysłów potrzebuje swojej estetyki, gramatyki, nauki i legalizmów”. Współczesna (post)humanistyka zdaje się hołdować temu przekonaniu, kierując zarazem uwagę opinii publicznej na szczególne sposoby wytwarzania wspomnianych konstelacji. Samotny artysta-geniusz czy naukowiec pracujący w odosobnieniu to figury, które zasiedlają przy tym coraz rzadziej wyobrażenia o tym, jak powinna wyglądać praca dla dobra społeczeństwa. Nad urokiem odosobnienia górę bierze czar spotkania, współpracy i wymiany doświadczeń.

W ciągu ostatnich dwóch dekad kolektywne/hybrydyczne praktyki społeczne i kulturowe stopniowo zyskiwały na znaczeniu. Pojawiają się one między innymi w polu sztuki, gdzie osoby artystyczne tworzą transdyscyplinarne projekty oparte o różne kompetencje i sposoby myślenia o sztukach. Kolektywy/hybrydy działają też w przestrzeni miejskiej – łącząc na przykład artywizm z rewitalizacją terenów postindustrialnych. Innymi ważnymi formami zespołowego działania są media laby, fab laby czy coworkingi, które nie tylko skupiają osoby zainteresowane nowymi praktykami makerskimi, ale przede wszystkim nastawione są na eksperyment. Osoby uczestniczące w podobnych eksperymentach usiłują przekształcać rzeczywistość poza murami dużych instytucji i eksplorują porowate granice pomiędzy sztukami, nauką czy technologią.

Idee i praktyki kolektywności/hybrydyczności wiążą się z próbami przetworzenia, a nawet wytworzenia świata poza dominującymi konwencjami kulturowymi i sposobami poznania. Próbuje osłabiać kulturowe dominanty kapitalizmu, stawiając na alternatywne formy relacyjności, wymykające się logice wszechogarniającej produktywności i wyzyskowi. Kolektywy/hybrydy destabilizują dawne sposoby myślenia o tym, co społeczne – otwierają i otaczają opieką relacje ze światem więcej-niż-ludzkim, zmieniając przyzwyczajenia poznawcze i konwencje wytwarzania wiedzy. Kolektywy/hybrydy pokazują, że badanie może być wydarzeniem – działaniem,

procesem budowania relacji, który może trwale przyczynić się do przemiany naszego (zachodniego) świata i projektowania lepszych przyszłości.

Serdecznie zapraszamy do udziału osoby studenckie i doktoranckie, proponując następujące obszary tematyczne:

- kolektywy/hybrydy artystyczno-badawcze – relacje sztuki oraz rozmaitych praktyk wiedzytwórczych i sposobów poznania,
- kolektywy artystyczne i transformacyjny potencjał sztuki,
- kolektywy/hybrydy jako laboratoria praktyk poznawczych czy wiedzytwórczych,
- kolektywność/hybrydyczność i praktyki wytwarzania relacji – ciała, technologie, afekty,
- kolektywy/hybrydy więcej niż-ludzkie w sztukach i naukach,
- kolektywy/hybrydy jako alternatywne modele współżycia/współbycia (przeszłość, teraźniejszość i potencjalna przyszłość).

Konferencję otworzy wykład inauguracyjny dr hab. Ewy Bał, prof. UJ

Kolektywy i ruchome źródła. Od teatrów pieśni do geopolityki poznania

Chętnych do aktywnego udziału w konferencji, która odbędzie się w trybie online, prosimy o nadsyłanie zgłoszeń do końca lutego 2023 roku. Abstrakty powinny zawierać od 1200 do 1800 znaków. Informację o przyjęciu referatu na konferencję otrzymacie Państwo w pierwszej połowie marca 2023 roku.

Czas wygłaszania referatu: 20 min.

Opłata konferencyjna: 60 zł.

Abstrakty prosimy wysłać na adres: performujemyswiat@uj.edu.pl

W dniach poprzedzających konferencję, 17 i 18 kwietnia, odbędą się dwa warsztaty do wyboru dla wszystkich chętnych osób (opisy na kolejnych stronach).

Każdy z warsztatów będzie trwał 5 godzin z przerwą obiadową i odbędzie się online. W warsztatach mogą brać udział wszystkie zainteresowane osoby (nie tylko czynnie uczestniczące w konferencji). Zgłoszenia na wybrany warsztat lub oba warsztaty prosimy kierować na adres: performujemyswiat@uj.edu.pl (w tytule zgłoszenia prosimy wpisać tytuł lub tytuły wybranego/ych warsztatu/ów).

Warsztat 1

Prowadzenie: mgr Sylwia Mieczkowska, mgr Martyna Dziadek

Dizajn dla więcej-niż-ludzkiego pluriwersum

Żyjemy w epoce postępującej katastrofy ekologicznej, która zmusza nas do przemyślenia – czy raczej zakwestionowania – dominującej zachodniej ontoepistemologii, wspartej na fundamencie kartezjańskiego dualizmu i antropocentryzmu. Jedną ze strategii radzenia sobie z kryzysem – zarazem konieczną do jego przekroczenia – jest przekształcenie antropocentrycznego podejścia do świata, a co za tym idzie, również do zamieszkujących go więcej-niż-ludzkich bytów – przejścia z myślenia w kategoriach odrębności/indywidualności do myślenia kolektywnego/relacyjnego.

Zdaniem kolumbijsko-amerykańskiego antropologa Arturo Escobara to właśnie z tego paradygmatu wyrasta modernistyczny i zorientowany według kapitalistycznych reguł (nieustannego postępu i rozwoju) dizajn, który podtrzymuje ontologie separacji i utrudnia dostrzeżenie ludzko-więcej-niż-ludzkich zależności oraz potrzeb wszystkich tych istnień, które nie wpisują się w wąską, europocentryczną definicję „człowieka”. Dlatego chcąc wyjść z impasu, w jakim obecnie się znajdujemy, musimy, zdaniem Escobara, przekształcić praktykę dizajnu podług niedualistycznych, nieantropocentrycznych i relacyjnych sposobów pojmowania świata.

Podczas warsztatów omówimy ten kierunek w myśleniu (krytyczną refleksję na temat dizajnu; *critical design studies*), skupiając się na złożonych relacjach między dizajnem a (zachodnimi) sposobami bycia w świecie i odnoszenia się do świata. Sięgnijemy po projekty współczesnych artystx i projektantx, które w swoją praktykę starają się włączać, na egalitarnych zasadach, więcej-niż-ludzi i tworzyć warunki dla bardziej uważnego i „troskliwego” z nimi współ-życia w ramach międzygatunkowej wspólnoty. Skupimy się szczególnie na przykładach tych prac, które zorientowane są na rośliny. Następnie, w ramach naszego warsztatowego kolektywu, spróbujemy wspólnie pomyśleć nad możliwościami zaprojektowania spekulatywnych nieantropocentrycznych przestrzeni/rzeczy we współpracy z naszymi więcej-niż-ludzkimi krewnymi (wykorzystując do tego także narzędzia cyfrowe).

Osoby uczestniczące w warsztatach otrzymają z kilkutygodniowym wyprzedzeniem propozycje tekstów teoretycznych do lektury przed spotkaniem (2–3 teksty, po polsku i angielsku). Projekty artystyczne zostaną omówione w trakcie trwania warsztatów.

Warsztat 2

Prowadzenie: dr Konrad Wojnowski

Elektryczne improwizacje w węglu i krzemie: praktyczne spekulacje o roli cyfrowych filozofów i artystów w posthumanistycznej edukacji

Podczas warsztatów wspólnie zastanowimy się nad możliwymi społecznymi funkcjami sztucznych inteligencji opartych na architekturze sieci neuronowych. Interesować będą nas dwa rodzaje botów, których funkcje do tej pory kojarzono ze zdolnościami postrzeganymi jako ściśle ludzkie, czasem definiując przy ich pomocy samą istotę człowieka. W pierwszej kolejności poeksperymentujemy z i porozmawiamy o sztucznych inteligencjach, które wcielają się w zmarłych filozofów, wykładając ich doktryny podczas wirtualnych seansów spirytystycznych, lub stają się partnerami w długotrwałym procesie wzajemnej edukacji filozoficznej. W roli drugoplanowych bohaterów wystąpią krzemowi fanteści wizualni, zdolni generować dowolne obrazy na podstawie tekstowych instrukcji. Kluczowym tematem do wspólnej spekulacji będzie to, jak najlepiej wykorzystać pojawienie się tych nowych twórców i rozmówców do budowania kreatywnych i aktywnych sieci techno-społecznych w uniwersyteckim kontekście. Podczas spotkania zarówno zastanowimy się nad kulturowym oraz filozoficznym wymiarem współpracy między ludzkimi oraz nieludzkimi aktorami, jak i spróbujemy pomyśleć o konkretnych praktykach korzystania z botów w posthumanistycznej edukacji przyszłości, która nadchodzi o wiele szybciej niż ktokolwiek śmiał przypuszczać jeszcze kilka lat temu.

Uczestnicy warsztatów będą proszeni o zapoznanie się z następującymi lekturami:

Platon, *Teajtet*, fragm. 152a-e, 161c-162e, 166d-168c.

Vilém Flusser, *Into the Universe of Technical Images*, rozdz. „To Play” oraz „Chamber Music.” University of Minnesota Press 2000.

Robert S. Leib, „Kermit's Dreams: a conversation with Sophie Kermit” (2022), fragment książki *Exoanthropology: Dialogues with AI*, która ukaże się w przyszłym roku nakładem Punctum Books.

https://www.academia.edu/86519825/Kermits_Dreams_a_conversation_with_Sophie_Kermit

Luis de Miranda, „Artificial intelligence and philosophical creativity: From analytics to crealectics.” *Human Affairs*, vol. 30, no. 4, 2020, s. 597-607.

<https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/humaff-2020-0053/html?lang=en>